

Inatsisartut
Lovudvalget
Att. udvalgssekretær Kent Fridberg
kfr@ina.gl

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
DIREKTE 3269 8866

Kopi sendt til:
Grønlands Råd for Menneskerettigheder
info@humanrights.gl

LGH@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

J. NR.
540.10/31780/LGH/CBA/JCH

**HØRING OVER BESLUTNINGSFORSLAG OM
ETablering af et Center for
Menneskerettigheder og et
Ligebehandlingsnævn i Grønland**

29. APRIL 2015

Inatsisartut, Lovudvalget, har ved e-mail af 13. april 2015 anmodet om Institut for Menneskerettigheders bemærkninger til beslutningsforslag FM 2015/35, fremsat af medlem af Inatsisartut Aaja Chemnitz Larsen, Inuit Ataatigiit, den 29. januar 2015.

Beslutningsforslaget lyder: "Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges at arbejde for etablering af et Center for Menneskerettigheder, og for nedsættelse af et Ligebehandlingsnævn. Center for Menneskerettigheder skal overtage sekretariatsbetjeningen af Grønlands Råd for Menneskerettigheder og skal endvidere sekretariatsbetjene Ligebehandlingsnævnet."

Institut for Menneskerettigheder har følgende bemærkninger:

1. ETablering af et Center for Menneskerettigheder

Institut for Menneskerettigheder er som udgangspunkt positivt indstillet over for en etablering af et Center for Menneskerettigheder i Grønland. Det er – og har hele tiden været – målet, at der med tiden kan oprettes en selvstændig grønlandsk national menneskerettighedsinstitution i fuld overensstemmelse med FN's Parisprincipper. Det er med det mål for øje, at Grønlands Råd for Menneskerettigheder blev oprettet med virkning fra 2013 (Inatsisartutlov nr. 23 af 3. december 2012), ligesom Institut for Menneskerettigheders mandat blev udstrakt til at gælde for Grønland fra maj 2014 (Anordning nr. 393 af 23. april 2014).

I dag skal Institut for Menneskerettigheder som national menneskerettighedsinstitution også for Grønland fremme og beskytte menneskerettighederne i Grønland i et tæt samarbejde med Grønlands Råd for Menneskerettigheder. Kombinationen af rådets viden om forholdene i Grønland og instituttets viden om menneskerettigheder

mv. skal samlet set bidrage til at forbedre beskyttelsen af menneskerettigheder i Grønland. Instituttet sætter stor pris på samarbejdet med rådet, som indtil videre blandt andet har ført til udgivelsen af en rapport om status for menneskerettighederne i Grønland 2014, folkehøring som led i FN's universelle periodiske bedømmelse af Grønland og rapportering om forholdene i Grønland til de komitéer i FN, som overvåger FN's handicapkonvention (CRPD), FN's kvindediskriminationskonvention (CEDAW) og FN's racediskriminationskonvention (CERD).

Det fremgår af loven om Grønlands Råd for Menneskerettigheder (rådsloven), at rådet pr. 1. juli 2017 skal udarbejde en evaluering af rådets drift og formål med henblik på en eventuel omstrukturering af rådet og dets arbejde (§ 8, stk. 3).

Institut for Menneskerettigheder er enig i, at der på et passende tidspunkt skal foretages en overordnet vurdering af behovet, således at Grønland kan etablere en selvstændig, grønlandsk national menneskerettighedsinstitution, når tiden er moden. Det er meget væsentligt, at der er et solidt fundament af menneskeretlig viden at bygge videre på, således at etableringen af en selvstændig institution er en udvikling og styrkelse af den nuværende samarbejdsstruktur.

Institut for Menneskerettigheder er enig med Naalakkersuisoq for Natur, Miljø og Justitsområdet, der i sit svarnotat af 23. marts 2015 har anført, at det på nuværende tidspunkt er for tidligt at evaluere rådets virke, herunder hvordan rådet lever op til sit formål om at fremme og beskytte menneskerettighederne i Grønland, og at det er hensigtsmæssigt at tilvejebringe et bedre beslutningsgrundlag for Inatsisartuts drøftelse af sagen.

En evaluering bør være meget præcis i sin angivelse af, om formålet er at styrke den grønlandske del af den nuværende samarbejdsstruktur, eller om formålet er at etablere en National Menneskerettighedsinstitution, der kan fungere uden et formaliseret samarbejde med Institut for Menneskerettigheder. Der bør samtidig i et vist omfang tages højde for samspillet med andre institutioner i Grønland.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at der først træffes beslutning om grundlæggende ændringer i Grønlands Råd for Menneskerettigheder efter gennemførelsen af en evaluering af rådets hidtidige virke og efter forberedelse af overvejelser om det fremtidige virke.

2. ETABLERING AF ET SELVSTÆNDIGT SEKRETARIAT FOR GRØNLANDS RÅD FOR MENNESKERETTIGHEDER

Institut for Menneskerettigheder er meget positivt indstillet over for forslaget om etablering af et selvstændigt sekretariat for rådet.

Instituttet har ved tidligere høringer over planlagte, men ikke gennemførte, ændringsforslag til rådsloven udtrykt bekymring for omfanget af Naalakkersuisuts sekretariatsbistand til rådet. I forbindelse med en høring over et forslag til ændringslov udarbejdet af Naalakkersuisut i december 2013 anførte instituttet i sit høringssvar af 6. januar 2014 til Udenrigsdirektoratet (Udenrigsdirektoratets sagsnr. 013-079340) følgende, som instituttet fortsat kan henholde sig til:

”Det er af afgørende betydning for en saglig og troværdig fremme af menneskerettighederne, at Grønlands Råd for Menneskerettigheder er et uafhængigt råd. Som nævnt i instituttets høringssvar af 8. august 2012 tillægger instituttet også uafhængigheden afgørende betydning, idet afhængighed af Naalakkersuisut og andre offentlige institutioner blandt andet kan påvirke vurderingen af Institut for Menneskerettigheders uafhængighed, idet rådet udpeger et medlem til instituttets bestyrelse.

Lovforslaget indebærer, som den gældende lov om rådet, at Naalakkersuisut stiller sekretariatsbistand til rådighed for rådet. Som instituttet nævnte i sit høringssvar af 8. august 2013, er det instituttets vurdering, at Naalakkersuisuts varetagelse af sekretariatsfunktionen ikke udgør et problem set i forhold til FN's Parisprincipper, idet sekretariatsfunktionen må anses som en praktisk foranstaltning.

Instituttet er i forbindelse med samarbejdet med Grønlands Råd for Menneskerettigheder blevet opmærksom på, at sekretariatsfunktionen for rådet undertiden må nedprioriteres meget kraftigt på grund af andre arbejdsopgaver, som sekretæren skal varetage for Naalakkersuisut. Instituttet har intet at udsætte på sekretærens kvalitet i arbejdet, men ønsker herved at påpege, at det er nødvendigt at afsætte tilstrækkeligt med personaleresourcer, hvis rådet skal have en velfungerende og vedvarende sekretariatsfunktion.”

Naalakkersuisut sendte efterfølgende, i juni 2014, et nyt udkast til ændringslov i høring, hvorved det var meningen at udskille sekretariatsfunktionen fra Naalakkersuisut i lyset af en planlagt budgetforøgelse til rådet pr. 2015. Instituttet fandt det i sit høringssvar af 4. juli 2014 generelt meget positivt, at der med det lovforslag blev taget skridt til at gøre det muligt at etablere et selvstændigt sekretariat for Grønlands Råd for Menneskerettigheder uden for centraladministrationen. Forslaget blev imidlertid ikke fremsat for Inatsisartut, og budgetforøgelsen var ikke en del af finanslovsforslaget for 2015.

Etableringen af Grønlands Råd for Menneskerettigheder er efter instituttets opfattelse et stort og vigtigt skridt på vejen mod at fremme og beskytte menneskerettighederne i Grønland. Et selvstændigt sekretariat for rådet vil styrke rådets uafhængighed af Naalakkersuisut. Desuden vil det muliggøre flere initiativer i rådets regi, hvis der afsættes tilstrækkeligt med midler til sekretariatets etablering og drift, herunder ansættelse af en eller flere medarbejdere, jf. dog nedenfor. Det vil være en positiv udvikling i retning af en senere etablering af et grønlandsk Center for Menneskerettigheder.

3. ETABLERING AF ET LIGEBEHANDLINGSNÆVN

Institut for Menneskerettigheder finder det også meget positivt, at det foreslås, at Naalakkersuisut skal arbejde for at nedsætte et ligebehandlingsnævn i Grønland.

Instituttet vil i den forbindelse minde om, at et ligebehandlingsnævn kun kan arbejde, i det omfang der gælder en lov om ligebehandling. Et effektivt ligebehandlingsnævn bør derfor arbejde på grundlag af en generel ligebehandlingslovgivning, som forbyder diskrimination inden for og uden for arbejdsmarkedet. Ud over kønsligestilling, som på nuværende tidspunkt er reguleret i ligestillingsloven, bør ligebehandlingslovgivningen omfatte diskriminationsgrunde som alder, handicap, race, etnicitet, national oprindelse, sprog, religion og tro, handicap, seksuel orientering, kønsidentitet, m.v.

Til illustration kan det oplyses, at der i Danmark er etableret et velfungerende ligebehandlingsnævn, men det arbejder på grundlag af en række forskellige love, der på en række områder efterlader borgerne uden beskyttelse mod diskrimination. Institut for Menneskerettigheder har derfor i mange år arbejdet for en generel ligebehandlingslov også i Danmark.

Det foreslås i beslutningsforslaget, at et Center for Menneskerettigheder skal sekretariatsbetjene Ligebehandlingsnævnet. Afhængigt af, hvordan et Ligebehandlingsnævns mandat nærmere vil blive defineret, kan det vise sig nødvendigt at have mere personale end foreslået, hvis sekretariatet skal betjene både Grønlands Råd for Menneskerettigheder og Ligebehandlingsnævnet. Det er imidlertid vigtigt at sikre sig, at der er klarhed over, hvem der prioriterer sekretariatsbetjeningen, således at et fælles sekretariat kan betjene begge institutioner på tilfredsstillende vis.

Et ligebehandlingsnævn vil have behov for at få afgrænset sine opgaver over for den nationale menneskerettighedsinstitution, uanset om den – som i dag – er etableret i en samarbejdsstruktur eller – som i fremtiden – bliver etableret som en selvstændig institution.

4. AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER

Jeg skal afslutningsvis fremhæve, at mine medarbejdere og jeg fortsat meget gerne medvirker til at styrke beskyttelsen af menneskerettighederne i Grønland. Vi vil gøre vores yderste for at bidrage til at finde den bedste løsning på ethvert givet tidspunkt.

Jeg deltager derfor også gerne i de videre drøftelser om, hvordan der på kortere og længere sigt kan arbejdes for at opnå det fælles mål, nemlig en helt uafhængig, grønlandsk menneskerettighedsinstitution, der kan beskytte og fremme menneskerettighederne i Grønland.

Med venlig hilsen

Jonas Christoffersen

DIREKTØR